

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 075 Маркетинг
освітньо-професійної програми Маркетинг

Силабус освітнього компонента ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА
підготовки бакалавра у галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 075 Маркетинг за освітньо-професійною програмою Маркетинг

Розробник: Павлов К.В., професор кафедри економіки і торгівлі, доктор економічних наук, професор

Шостак Л.В., доцент кафедри економіки і торгівлі, кандидат економічних наук, доцент.

Гарант ОПП Маркетинг

Алла ЛЯЛЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі

протокол № 1 від 29 серпня 2024р.

Завідувач кафедри

економіки і торгівлі

Олена ПАВЛОВА

© Павлов К.В., Шостак Л.В., 2024 р.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління і адміністрування 075 Маркетинг Маркетинг Перший (бакалаврський)	Нормативний
		Рік навчання 2-ий
Семестр 3-ий		
Лекції 28 год.		
Практичні (семінарські) 26 год.		
Консультації 8 год.		
Самостійна робота 58 год.		
Форма контролю: екзамен		
Мова навчання	українська	
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.vnu.edu.ua/enrol/index.php?id=3006	

II. Інформація про викладача

Павлов Костянтин Володимирович - доктор економічних наук, професор кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація – 097-283-08-08, pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Шостак Людмила Василівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація : 050-378-48-82, Shostak.Lyudmyla@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. «Економіка підприємства» є нормативним освітнім компонентом циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Маркетинг», який спрямований на формування у здобувачів освіти системи глибоких обґрунтованих знань з основ економіки підприємства.

2. Пререквізити. Вивчення нормативного освітнього компонента базується на знаннях з таких освітніх компонентів, як «Мікроекономіка», «Фінанси».

Постреквізити. Вивчення курсу сприятиме глибокому розумінню освітніх компонентів «Навчальна практика з маркетингу», «Логістика», «Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків».

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета освітнього компонента – формування у здобувачів вищої освіти знань про закономірності змін економічних параметрів діяльності підприємства, умінь і навичок застосування методів для обґрунтування економічно ефективних управлінських рішень.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Економіка підприємства» є: вивчення системних характеристик економіки підприємства; оволодіння інструментарієм визначення ефективності діяльності підприємства як однією з найпоширеніших технологій економічного управління підприємством; набуття вмінь використовувати методи та інструменти економіки підприємства для прийняття управлінських рішень.

Після завершення вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти зможуть:

– виконувати розрахунки ключових параметрів діяльності підприємства і виявляти закономірності його розвитку;

- економічно обґрунтовувати доцільність управлінських рішень стратегічного й оперативного характеру;
- визначати ефективність формування і розвитку персоналу підприємства;
- аналізувати фінансовий стан підприємства, розробляти рішення щодо управління прибутком і грошовими потоками;
- формувати структуру капіталу;
- розробляти й удосконалювати методичний інструментарій фінансової діагностики;
- розробляти систему інвестування на підприємстві;
- формувати організаційний механізм економічного управління підприємством.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності

ФК3. Здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі.

ФК4. Здатність проваджувати маркетингову діяльність на основі розуміння сутності та змісту теорії маркетингу і функціональних зв'язків між її складовими.

ФК7. Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.

ФК14. Здатність пропонувати вдосконалення щодо функцій маркетингової діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН4.Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.

ПРН6. Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.

ПРН13. Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					*Форма контролю / Бали
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні	консультації	Самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин						
Тема 1. Підприємство в сучасній економічній системі	10	2	2	1	5	ДС (1), Т (1), РЗ (1) /3 бали
Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	10	2	2	1	5	ДС (2), РЗ (2) /4 бали

Тема 3. Зовнішнє середовище функціонування суб'єкта господарської діяльності	10	2	2	1	5	Т (1), РЗ (2) / 3 бали
Тема 4. Управління підприємством	13	4	4	-	5	ДС(2), Т,(1), РЗ(2) / 5 балів
Тема 5. Планування діяльності підприємства	12	4	2	1	5	ДС(2), Т (1), РЗ(2) / 5 балів
Тема 6. Необоротні активи підприємства	10	2	2	1	5	Т(1), РМГ(3) / 4 бали
Разом за модулем 1	65	16	14	5	30	24 бали
Змістовий модуль 2. Економічні основи виробничої діяльності підприємства						
Тема 7. Оборотні активи підприємства	13	2	2	1	8	ДС(2), РЗ (2) / 4 бали
Тема 8. Персонал підприємства, його продуктивність	17	4	4	1	8	Т(1), П(1), РЗ(2) / 4 бали
Тема 9. Оплата праці на підприємстві	10	2	2	-	6	Т (1), РМГ(3)/ 4 бали
Тема 10. Виробнича програма і збут продукції	15	4	4	1	6	Т(1), РМГ(3) /4 бали
Разом за модулем 2	55	12	12	3	28	16 балів
Види підсумкових робіт						60
Модульна контрольна робота 1						МКР / 30 балів
Модульна контрольна робота 2						МКР / 30 балів
Всього годин / Балів	120	28	26	8	58	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, РЗ – розв'язування задач, РМГ – робота в малих групах, МКР - модульна контрольна робота, П – презентація роботи.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу та з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення. Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle <https://moodle.vnu.edu.ua/enrol/index.php?id=3006>

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності

здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали за умови, що тематика публікацій відповідає змісту тем освітнього компонента; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Освоєння освітнього компонента «Економіка підприємства» сприятиме отриманню таких **Soft skills** як вміння знаходити і працювати з інформацією, критичне мислення, здатність позитивно сприймати зміни, вміння комплексно підходити до вирішення проблем.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або іспиту (60 балів)).

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання екзамену, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах від 0 до 60 балів за результатами виконання екзаменаційних завдань, які вміщують 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється в 15 балів, та 1 практичне завдання у вигляді ситуації, яка оцінюється в 30 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на екзамен

1. Сутність, об'єкт, предмет, мета та завдання ОК «Економіка підприємства».
2. Підприємство як суб'єкт господарювання.
3. Ознаки підприємства.
4. Основні види підприємств.
5. Види господарських товариств.
6. Сутність і види об'єднань підприємств.

7. Порядок створення підприємства.
8. Сутність, функції та види підприємництва.
9. Державне регулювання розвитку підприємництва.
10. Державна реєстрація суб'єкта підприємництва.
11. Сутність, функції, принципи та методи управління підприємством.
12. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства.
13. Організаційні структури управління підприємством.
14. Майно підприємства.
15. Сутність і види капіталу підприємства.
16. Сутність і структура основних засобів підприємства.
17. Облік і оцінка основних засобів підприємства.
18. Сутність і види зносу основних засобів підприємства.
19. Методи нарахування амортизації основних засобів підприємства.
20. Показники руху, придатності, ефективності й інтенсивності використання основних засобів підприємства.
21. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.
22. Сутність і структура нематеріальних активів підприємства.
23. Сутність і структура оборотних засобів підприємства.
24. Кругообіг оборотних засобів підприємства. Показники ефективності використання оборотних засобів підприємства.
25. Нормування оборотних засобів підприємства.
26. Сутність і види запасів на підприємстві.
27. Напрями підвищення ефективності використання оборотних засобів підприємства.
28. Сутність і структура персоналу підприємства.
29. Планування чисельності персоналу та формування колективу підприємства.
30. Кадрова політика на підприємстві.
31. Продуктивність праці: сутність, показники та методи оцінювання.
32. Нормування праці персоналу підприємства.
33. Напрями підвищення продуктивності праці персоналу підприємства.
34. Мотивація та стимулювання праці персоналу підприємства.
35. Види стимулювання праці персоналу підприємства.
36. Сутність і складові заробітної плати.
37. Види та функції заробітної плати.
38. Форми та системи оплати праці персоналу підприємства.
39. Відрядна форма оплати праці та її системи.
40. Погодинна форма оплати праці та її системи.
41. Фонд оплати праці персоналу підприємства та його структура.
42. Сутність і структура техніко-технологічної бази підприємства.
43. Сутність і види технологій виробництва.
44. Методи організації виробництва.
45. Напрями покращення техніко-технологічної бази підприємства.
46. Виробничий цикл і його складові.
47. Сутність і структура виробничого процесу на підприємстві.
48. Типи виробництв і їх техніко-економічна характеристика.
49. Виробнича потужність і виробнича програма підприємства.
50. Порядок планування виробничої програми підприємства.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична	Оцінка за шкалою ECTS
----------------	--------------	-----------------------

	оцінка	оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені силабусом навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Господарський Кодекс України № 436-IV від 16 січня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Економіка підприємства : підручник / Під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
3. Економіка підприємства [Електронний ресурс]: практикум для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / уклад. Л. М. Бондаренко, М. В. Горобинська. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 66 с.
4. Економіка підприємства: підручник / За заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 14,95 Мб.
5. Лисак О.І. Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навч. посібн. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.
6. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. № 13–14, 15–16, 17. Ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

7. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навч. посібн. Вид. 2-ге перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 596 с.

Додаткова

1. Економіка та управління підприємствами: теорія, практика, перспективи розвитку : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астроя», 2021. 188 с. URL: <https://www.economics.in.ua/2021/04/blog-post.html>

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. (зі змін. і доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 24.04.2020).

3. Закон України. Про ціни і ціноутворення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>

4. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

5. Кодекс України з процедур банкрутства: Кодекс України №2597-VIII від 18.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>

6. Рощина Н.В. Управління витратами в системі оцінки ефективності діяльності промислових підприємств. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. URL: <https://economy.kpi.ua/uk/node/687>

7. Чернишенко А. Г. Економічна поведінка підприємства в умовах нестабільності середовища. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2024. №1. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2024/1/EV20241_154-160.pdf

8. Pavlov, K., Pavlova, O. et al. (2021) Economic Diagnostics and Management of Eco-Innovations: Conceptual Model of Taxonomic Analysis. In: Russo D., Ahram T., Karwowski W., Di Bucchianico G., Taiar R. (eds) *Intelligent Human Systems Integration 2021. IHSI 2021. Advances in Intelligent Systems and Computing*, vol 1322. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-68017-6_84

9. Pavlova O., Pavlov K. et al. (2021) Strategic Priorities for Socio-economic Development of Ukraine in Comparison with the Republic of Poland. In: Karwowski W., Ahram T., Etinger D., Tanković N., Taiar R. (eds) *Human Systems Engineering and Design III. IHSED 2020. Advances in Intelligent Systems and Computing*, vol 1269. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-58282-1_49